

Stiglovas atsegumi

Publicēts: 17.11.2020.

Atjaunināts: 21.07.2022.

Dabas piemineklis ir komplicēts objekts, kur Stiglavas upītes, apmēram 2,5 km garā, maz pārveidotas, dabiskas ielejas posmā un sāngravās vairākās vietās atsedzas smilšakmeņi un mālaini aleirītiski nogulumi.

Stiglavas ielejas stāvajās nogāzēs un dažās sāngravās, apmēram 1,8 km garā posmā gar Stiglavas upīti, kopumā, konstatēti 16 Ogres svītas smilšakmeņu un divi mālaini aleirītisko nogulumu atsegumi, viena ala un divi samērā lieli laukakmeņi, kā arī sīki avotiņi ar dzelzainām nogulsnēm.

Teritorija ir nozīmīga dabas tūrisma vieta, labi izmantojama vides, t.sk., ģeoloģijas izglītībai.

Stiglovas atsegumi. Foto: Ivars Leščinskis

Aizsardzības kategorija: aizsargājams ģeoloģisks un ģeomorfoloģisks dabas piemineklis, Natura 2000 teritorija.

Kods: LV0401900

Administratīvais iedalījums: Balvu novads, Šķilbēnu pagasts

Pārvalde: Dabas aizsardzības pārvaldes struktūrvienība [Latgales reģionālā administrācija](#).

Robežu shēma

 Robežu shēma uz ortofoto pamatnes

Normatīvie akti

[Ministru kabineta noteikumi Nr. 461 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem"](#)

[Ministru kabineta noteikumi Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"](#)

Teritorija ir izvietojusies Austrumlatvijas zemienē, Atzeles pacēlumā, Stiglavas senlejā.

Dabas piemineklis ir komplicēts objekts, kur Stiglavas upītes, apmēram 2,5 km garā, maz pārveidotas, dabiskas ielejas posmā un sāngravās vairākās vietās atsedzas augšējā devona Franas stāva Ogres svītas smilšakmeņi un mālaini aleirītiski nogulumu.

Stiglavas ielejas stāvājās nogāzēs un dažās sāngravās, apmēram 1,8 km garā posmā gar Stiglavas upīti, kopumā, konstatēti 16 Ogres svītas smilšakmeņu un divi mālaini aleirītisko nogulumu atsegumi, viena ala un divi samērā lieli laukakmeņi, kā arī sīki avotiņi ar dzelzainām nogulsnēm.

Atsegumu augstums mainās no apmēram 1 m līdz 3,5 m, garākā atseguma sienas garums sasniedz apmēram 40 m, savukārt, līdz 3,5 m augstā atsegumā, uz austrumiem no tilta, pamatnē ir vismaz 5 m gara ala, kuras platums pie ieejas sasniedz 3 m, bet augstums – 1,5 m. Alas dziļumā atrodas avots ar nelielu debītu un iztek šaurš strautiņš. Alas pamatnē atsegto zilganajos smilšakmeņos, kas bagātīgi satur vizlu, ir konstatētas Ogres svītai raksturīgas seno zivju fosilijas – bruņuzivs *Bothriolepis maxima* spuras kaula fragments un līdz sugai nenoteiktas daivspurzivs zobs.

Atsegumus veidojošie ieži, pārsvarā, ir smalkgraudaini un ļoti smalkgraudaini smilšakmeņi, balti, gaišpelēki un sārti, slīpslāņoti un horizontāli slāņoti. Tie ir kvarca smilšakmeņi, kur uz slīpslāņojuma slānišu virsmām bieži sastopamas vizlas plēksnišu koncentrācijas. Teritorijas austrumu daļā atsegumos sastopami smilšakmeņus pārsedzošie, mālaini aleirītiskie nogulumu. Devona iežus pārsedz, atsevišķos atsegumos novērojami, leduslaikmeta glaciģēnie nogulumu – akmeņaina mālsmilts.

Teritorijas vidusdaļā, upītes gultnes malā atrodas prāvs erātiskais laukakmens - apmēram 2,5 m garais un 2 m platais Milestības akmens, bet pašā teritorijas austrumu galā, senlejas ziemeļu nogāzē ir apskatāms Stiglavas dižakmens ar 29 m 3 lielu virszemes daļu.

Stiglavas krastos atsegtie slīpslāņotie devona Ogres svītas smilšakmeņi ir veidojušies ūdens straumēs, paisuma bēguma ietekmē seklas jūras apstākļos, par ko liecina granulometriskais sastāvs, slīpslāņojuma tekstūras, cikliska slīpo slāniņu biezuma maiņa un zilganajos smilšakmeņos, ar augstu vizlas saturu, atrastās devona zivju fosilijas. Slīpo slāniņu sēriju nelieli biežumi norāda uz smilšainā materiāla pārvietošanos zemūdens grēdu režīmā.

Mūsdienu ģeoloģiskie procesi galvenokārt izpaužas kā nogāžu procesi, pazemes erozijas process alā, erozija sānu gravās, kā arī upes sānu erozija, kuras rezultātā izveidojās nišas dažu atsegumu sienās.

Dabas pieminekļa teritorijā atrodas Eiropas Savienības aizsargājami biotopi: smilšakmens atsegumi (8220), netraucētas alas (8310), veci vai dabiski boreāli meži (9010*), lakstaugiem bagāti egļu meži (9050), nogāžu un gravu meži (9180*), aluviālie meži (91E0*) un upju straujtecēs un dabiski upju posmi (3260).

Teritorija ir nozīmīga dabas tūrisma vieta, labi izmantojama vides, t.sk., ģeoloģijas izglītībai.

Dabas datu pārvaldības sistēma OZOLS

Citi dati par šo un citām Latvijas īpaši aizsargājamām dabas teritorijām

[Skatīt vairāk](#)

<https://www.daba.gov.lv/lv/stiglovas-atsegumi>